



# Konference o důchodové reformě

## Tisková zpráva

Premiér Vladimír Špidla, místopředseda vlády a ministr financí Bohuslav Sobotka a ministr práce a sociálních věcí Zdeněk Škromach představili 4.prosince v Praze na Žofíně odborné i laické veřejnosti návrh důchodové reformy. Konference se zúčastnila řada odborníků např. z oblasti bankovníctví, pojišťovnictví a koaliční partneři byli zastoupeni Janem Kasalem (KDU-ČSL) a Karlem Kühnlem (US-DEU). Konkrétní podobu a načasování důchodové reformy přednesl především ministr Zdeněk Škromach.

Český důchodový systém tvoří v současné době dva pilíře, a to základní povinný, dávkově definovaný, průběžně financovaný I. pilíř a doplňkový dobrovolný pilíř tvořený penzijním připojištěním se státním příspěvkem a soukromým životním pojištěním. Pokud jde o budoucí vývoj, spočívá **hlavní problém** v tom, že **I. pilíř důchodového pojištění je nedostatečně připraven na očekávané rychlé stárnutí české populace, s kterým přímo souvisí problém finanční udržitelnosti systému, a aktiva občanů v doplňkových systémech jsou malá.** Stárnutí populace se v budoucnu projeví zejména ve zhoršujícím se poměru důchodců a plátců pojistného.

**Nezbytným předpokladem pro další pokračování důchodové reformy je dosažení co nejširší shody v odpovědích na základní otázky související s úlohou důchodového systému a s jeho základním směřováním. Jde zejména o:**

- úroveň společenských nákladů na důchodový systém,
- míru náhrady vyjádřenou relací průměrného příjmu ve stáří z důchodového systému k čistým předdůchodovým příjmům,
- váhu veřejného průběžně financovaného systému a soukromých (fondových) systémů,
- míru solidarity ve veřejném systému (v rámci generace i mezi generacemi).

**I.pilíř** důchodového systému musí být finančně udržitelný a musí poskytovat přiměřené dávky na základě dohodnuté míry solidarity, a to i s přihlédnutím k reálným možnostem získání příjmů z doplňkových systémů. Musí být rozhodnuto zda tohoto cíle dosáhnout zásadními parametrickými změnami stávajícího systému nebo nahrazením systémem jiným.

Ministr práce a sociálních věcí navrhuje, aby základem reformy I. pilíře důchodového systému byla příprava přechodu ze současného DB systému na povinný, průběžně financovaný, příspěvkově definovaný systém s pomyslnými osobními záznamy pojištěnců – NDC systém.

Individuální důchod je v NDC systému vypočten jako podíl celkové částky evidované na osobním záznamu pojištěnce ke dni přiznání důchodu a průměrné době dožití k tomuto dni.

Systém NDC založený na osobních účtech značně omezuje, jako systém ekvivalentní, možnosti uplatnění solidarity uvnitř generace. V NDC systému je předem určena příspěvková sazba, systém vyplácí důchody pouze z každoročně dosažených příjmů. V NDC systému nedochází k faktickému shromažďování a zhodnocování odvedeného pojistného, ale pouze k jeho administrativnímu zaevidování na osobní záznam pojištěnce. Zavedením osobních záznamů získávají pojištěnci přehled o stavu „svých“ prostředků pro zajištění ve stáří. To je „nutí“ k aktivnímu přístupu k placení pojistného a k aktivnímu rozhodování o době odchodu do důchodu. V základním povinném důchodovém pojištění budou tedy občané nuceni převzít na sebe větší díl odpovědnosti při rozhodování o svém zajištění ve stáří. Valorizace důchodů je závislá na vývoji systému v rámci celé ekonomiky.

**Hlavní výhody NDC systému** spočívají ve vytvoření předpokladů pro jeho dlouhodobou finanční stabilitu při stanovené pojistné sazbě, v těsnější vazbě mezi zaplaceným pojistným a délkou doby dožití na jedné straně a výší důchodu na straně druhé a v pojistně matematické spravedlnosti. **NDC systémem by byly reformovány pouze starobní důchody. Nárok na starobní důchod by vznikl při dosažení stanoveného minimálního věku 63 let,** pokud by byla na osobním záznamu pojištěnce evidována částka, z které by mohl být vyměřen plný starobní důchod nejméně ve výši garantovaného minimálního příjmu. V případě, že výše vypočteného plného starobního důchodu by nedosahovala aspoň částky garantovaného minima, byl by důchod do této částky dorovnán příjmově testovanou dávkou financovanou mimo systém základního důchodového pojištění. Základní povinné důchodové pojištění by bylo vedle NDC systému starobního pojištění (starobní důchody) dále tvořeno **DB systémy invalidního pojištění (plné a částečné invalidní důchody) a pozůstalostního pojištění (vdovské, vdovecké a sirotčí důchody).**

**Přechod od stávajícího DB systému k systému NDC** by byl realizován tak, že pojištěncům narozeným v roce 1947 a dříve by byly starobní důchody přiznávány pouze podle stávajícího DB systému, pojištěncům narozeným mezi roky 1948 a 1966 by byly přiznávány starobní důchody částečně ze stávajícího DB systému a částečně z nového NDC systému a pojištěncům narozeným v roce 1967 a později by byly starobní důchody přiznávány pouze podle pravidel nového NDC systému.

Současně s reformou I.pilíře musí probíhat i **změny doplňkových důchodových systémů tak, aby se staly funkční součástí celého důchodového systému.** Změny by měly směřovat zejména k posílení dlouhodobosti systému, k motivaci účastníků k vyšším příspěvkům, k motivaci zaměstnavatele k většímu zapojení do systému, ke zvýšení bezpečnosti, ke zvýšení výnosnosti.

Záměrem ministra práce a sociálních věcí je dosáhnout v roce 2004 širokého politického i odborného konsensu o budoucí podobě důchodového systému a vlastní rozsáhlý legislativní proces zahájit v roce 2005 vypracováním návrhů věcných záměrů zákonů, v roce 2006 připravit nové právní předpisy a v roce 2007 je projednat v Parlamentu. Po schválení nových zákonů by v letech 2008 a 2009 byla dokončena příprava nositele pojištění na jejich realizaci. V roce 2010 by měla nová právní úprava nabýt účinnosti.

*V Praze 5.prosince 2003*

*Vladimír Hrubý  
Vedoucí tiskového oddělení MPSV  
Tel.: 221 922 503  
[Vladimir.hruby@mpsv.cz](mailto:Vladimir.hruby@mpsv.cz)*